

Udbredelse saavel i nordlig som i vestlig Retning og til Varigheden af den større eller mindre Udstrækning, er han i Stand til at give hvert Aar en Karakter mellem 0 og 10; Resultatet af denne Bedømmelse er opført i en Tabel og er desuden i et Diagram fremstillet i en Kurve, der er udjævnet ved Hjælp af 3-Aars Midler. Mod denne Metode kan man selvfølgelig gøre den Indvending, at Resultatet i betydelig Grad afhænger af Forfatterens Skøn; men hvis man ikke vil vise Opgaven fra sig, er der næppe nogen anden Vej at gaa end den her valgte.

Som Helhed maa man sige, at denne Afhandling er Resultatet af et prisværdigt Flidsarbejde, og at den absolut er interessant og værdifuld for den, der beskæftiger sig med de grønlandske Farvande.

A. Kiilerich.

Richard Byrd: Flieger über dem sechsten Erdteil. (15×23 cm, 280 S., 75 Billeder og 2 Kort). F. A. Brockhaus, Leipzig 1931.

Byrds Sydpolsekspedition 1928—30 vil endnu være de fleste i frisk Minde fra Dagspressens Beretninger og fra Filmen, der gav en levende Skildring af det storstilede Foretagende. Det skal derfor blot kort resumeres, at Byrd i Oktober 1928 startede fra U. S. A. for via New Zealand at forcere Drivisen i Rosshavet med sine to Ekspeditions-skibe støttet af norske Hvalfangere. Ved Rossbarrieren udlossedes det uhyre Materiel, der bl. a. omfattede Huse og Proviant til 2—3 Aars Forbrug til c. 40 Mand og 94 Hunde, videnskabelige Instrumenter, Radiostationer og 3 Flyvemaskiner. Et Stykke inde paa Rossbarrierens flydende Isdække oprettedes Standlejren „Little America“, hvorfra der foretoges Flyvninger med luftfotografiske Optagelser som Maal over Rossbarren og de ukendte Egne Ø. for Edward d. 7's Land. (Marie Byrd-Ld. og Edsel Ford Bj.). Ad Amundsens Rute foretoges Flyvningen til Polen 29. Nov. 29, og Polarplateauets Randbjerge, Dr. Maud Bj., udforskedes dels fra Luften dels af en Hundeslædeekspedition ledet af Geologen Gould, der i et særligt Afsnit af Bogen behandler denne Rejse.

Med Hensyn til arktisk Rejseteknik er Byrd-Ekspeditionen interessant ved den udstrakte Anvendelse af Flyvemaskiner, der er alle andre Trafikmidler enormt overlegne ved Nyorientering, og som muliggør Kortlægningsarbejder paa et Minimum af den Tid, der ellers vilde medgaa dertil. Til Gengæld kræver Maskinernes minutiøse Pasning Ekstramandskab, en daarlig Karburator kan bevirke katastrofal Benzinmangel, en tilstoppet Straalespids kan have farlig Nødlanding til Følge, og Landing i ukendt Terrain er i det hele taget risikabelt.

Til Detailundersøgelser, geologiske Indsamlinger o. l. anvendte Byrd da ogsaa den paa saa mange Ekspeditioner gennemprøvede Hundeslædeteknik. Morsom er Skildringen af Mødet mellem Hundeslædefolkene, der i Uger har slidt sig frem over spaltfyldt Gletsjeroverflade og Flyvergruppen, der paa faa Timer indhenter dem!

Et andet teknisk Vidunder, der har været til største Nytte og betydning en stor Betyggelse, er Radioen, ved hvis Hjælp saavel Slædegrupperne som Flyverne stod i stadig Forbindelse med Standlejren, der igen kunde korrespondere med Hvalfangerne og den øvrige Verden. Byrd fortæller f. Eks. om, hvordan en Nødlanding paa Grund af Benzinmangel straks observeredes i „Little America“, flere Hundrede km derfra, fordi man ikke mere hørte Maskinens Sender funge; — en anden Maskine bragte i Løbet af faa Timer Hjælp, idet man i Lejren paa Grundlag af den i Forvejen planlagte Rute, den forløbne Tid og Kendskab til Maskinens Marchhastighed kunde bestemme Nødlandingsstedet meget nøjagtigt.

Bogens dramatiske Højdepunkt er Skildringen af Polflyvningen — og særlig Minutterne da den store 3-Motors Ford Maskine, efter at store Dele af Nødprovianten var ofret, lige lod sig presse over det 3300 m høje Pas i Polarplateauets Randbjerge. Der fortælles nøgternt og naturligt derom, skønt Udsigten til en heldig Nødlanding paa den stærkt spaltede Livgletsjer var minimal.

Bogen er i sin Form en bramfri Dagbogsberetning, i hvilken Byrd stadig fremhæver sine Medarbejderes Indsats og stærkt betoner, i hvor høj Grad han bygger paa Amundsens, Scotts, Shackletons og andre Forskeres Resultater. De store Begivenheder bag de beskedne Ord lader dog Læseren ane Byrd som den store Organisator, der med utrættelig Energi gennemfører sine store Planer.

En Række Billeder, hvorimellem mange prægtige Luftfotografier, giver Bogen yderlig Værdi.

A x e l S c h o u.

C. Luplau Jansen: Verdensrummets Gaader. (14×21 cm, 183 S., 38 Billeder paa Tavler og 5 Tekstillustrationer). Jespersen & Pio. Kbhvn.—Oslo 1931.

Denne populære Fremstilling af Astronomien, beregnet for Læsere uden særlige Forudsætninger, giver i flydende, letlæselig Form en Rigdom af Oplysninger om de Resultater, den moderne Videnskab er kommet til, og en Orientering i de Problemer, der stadig arbejdes med.

Der indledes med Beskrivelse af Instrumenter og Observationsmetoder, og det lykkes Fori. ved Popularisering af de nødvendige